

OSLO FOR ALLE

Vi ønsker deg velkommen til dette nummeret av «Oslo for Alle», medlemsbladet til NFU Oslo fylkeslag.

Det er mye som skjer innenfor vårt område for tiden. Det blåser blant annet en institusjonsvind over landet, også her i byen. Sagene bydel ønsker å bygge en ghetto med 48 boliger. Og TT-transporten skal legges om, noe som vil føre til dårligere reisemuligheter for brukerne.

NFU Oslo fylkeslag engasjerer seg i disse sakene. Vi ønsker å være med å påvirke. Og vi får det til!

Likevel sliter vi som mange andre organisasjoner med rekrutteringen. Vi trenger flere som engasjerer seg.

Så nå som det stunder mot jul, vil vi røpe hva vi ønsker oss: Dersom du kunne tenke deg å være med, så ta kontakt. Send oss en mail eller ta en telefon. Kontaktinformasjonen finner du blant annet på siste side i bladet.

Send inn din e-post!

NFU Oslo fylkeslag ønsker å samle inn e-postadresser til de av våre medlemmer som bruker e-post. Da vil vi kunne opprette en e-postliste og fortelle dere om viktige saker, og varsle om for eksempel temamøter tidligere enn vi kan gjøre i dag. Det vil også bli lettere for dere å sende informasjonen videre til andre dere mener vil ha glede eller nytte av den.

Vil du ha informasjon fra oss? Send inn din e-post adresse til: pia@nfunorge.org

NFU Oslo fylkeslag på nett

NFU Oslo fylkeslag har en nettside. På www.nfunorge.no kan du gå inn på «Fylkes- og lokallag» i venstre meny, og der gå inn på «Oslo». Siden oppdateres jevnlig, og du kan blant annet sjekke i kalenderen om det er noe som foregår som du har lyst til å være med på.

Og med dette ønsker vi dere alle en riktig god jul, og et godt nyttår.

Skolestart

Til høsten begynner datteren min på skolen. Det var derfor med stor interesse jeg gikk på fylkeslagets temamøte om skolestart.

I begynnelsen av november hadde NFU Oslo fylkeslag temamøte om skolestart. Sveinung Wiig Andersen fra Sørlandet Kompetanse Senter viste filmen "Skoleveien", der vi kan følge to barns vei til skolestarten. Viktor skal begynne på skole på Hvaler, og Thea skal begynne på skolen i Kristiansand.

Forberedelser

Tyra heter datteren min. Hun er seks år, blir sju i mars. Til høsten skal hun begynne på skolen. Vi har planlagt skolestart lenge. Funnet skolen hun skal gå på. Hatt det som tema på ansvarsgruppemøter. Hva er det vi må huske på? Hvordan kan overgangen fra barnehagen til skolen tilrettelegges best mulig? Filmen om Viktor og Thea ga noen aha-opplevelser. Også om hvordan overgangen ikke skal være.

Hvaler

Viktor har Downs syndrom. Han er bra fysisk, men sliter med språket. Barnehagen og foreldrene har hatt dialog med skolen lenge på forhånd. Assistenten på skolen er på plass. Skolegangen har vært planlagt siden han har vært fire. Allerede da bestemte de at han skulle ha utsatt skolestart. Overføring av kunnskap

mellom skole og barnehagen er godt i gang. Spesialpedagogen på skolen har besøkt barnehagen i et år for å bli kjent med Viktor.

Kristiansand

Thea er lettere psykisk utviklingshemmet. Hun har godt språk og er langt fremme i utviklingen. Hun fungerer godt i barnehagen. I september tok faren kontakt med nærskolen i forbindelse med skolestart. Han får beskjed om at skolen ikke har ressurser, og den vil ha henne på kommunens «kompetanseskole».

Fem måneder igjen

I filmen har det blitt mars. Det er fem måneder igjen til skolestart. Både Viktor og Thea skal begynne på nærskolen.

– Vi har valgt nærskolen fordi vi ønsker at Viktor skal være synlig, sier foreldrene.

– Familien og barnehagen kjenner barnet best. Og foreldrenes ønske er viktig, sier skolen.

I Kristiansand har det fortsatt ikke vært noe møte med skolen. Faren til Thea begynner å bli utålmodig. Og skeptisk.

Ansvarsgruppemøtene

På Hvaler nærmer det seg skolestart. Møtehyppigheten i forbindelse med Viktor's overgang øker. Rektoren deltar selv på ansvarsgruppemøtene.

I Kristiansand blir det juni før Theas pappa får svar på hvilke ressurser Thea skal få når hun begynner på skolen. Hun skal få 10 timer med spesialunder-

visning i uka. Faren er fornøyd med det, men er spent på hvordan det vil bli i praksis.

Et halvt år etter

Det har gått et halvt år. På Hvaler har det gått fint. Viktor og foreldrene er kjempefornøyd.

I Kristiansand er ikke alt like rosenrødt. Far er ikke fornøyd med oppfølgingen. Thea trives, men det de jobber med på skolen kunne hun da hun gikk i barnehagen. Thea får heller ikke den oppfølgingen i enkelttimer som hun er lovet. Ressursene i klassen blir brukt på andre ting. Det er 22 elever i klassen, og fem med spesielle behov. Far har søkt Thea til en annen skole.

Debatten etter filmen

– Det er fem elever i klassen til Thea med spesielle behov. Det virker som om skolen bruker det som forklaring, og dermed legger den indirekte skylden på elevene, sier en.

Jens Petter Gitlesen, leder i NFU, er med på debatten.

– Ressurser er skolens problem, ikke foreldrene sitt, understreker han.

Deretter penses debatten inn på nærskole kontra spesialskole. Eller eventuelt nærskole med spesialklasse. Det er en økende tendens at elever med psykiske utviklingshemning blir anbefalt å begynne på spesialskole eller spesialklasse. Segregeringen er åpenbart økende.

– Det ser ut som om det er et systematisk i at kommuner råder foreldre til å velge bort

nærskolen, påpeker Gitlesen.

Vanskelige valg

Et foreldrepar på møtet forteller om sine opplevelser i forbindelse med datterens skolestart. Hun er fem år, og skal egentlig begynne på skolen til høsten. Foreldrene vurderer å be om utsatt skolestart, men har fått beskjed om at barnehagen ikke kan garantere at datteren får det samme pedagogiske tilbudet hvis hun går ett år til i barnhagen. Nærskolen har gitt beskjed om at de ikke kan tilby datteren et fullgodt skoletilbud. De føler seg tvungne ut til spesialskolene. Men hva skal de velge og hvor? Og får datteren plass? Spørsmålene er mange og fremtiden usikker.

Vår skolestart

Etter temamøtet føler jeg meg litt klokere – og litt rystet. Over åpenbar manglende oppfølging av skolestart både i Oslo og i andre steder i landet. Jeg føler meg heldig som tydeligvis bor i riktig bydel. I Gamle Oslo har det ikke vært noe problem å få utsatt skolestart. Og Tyra får det samme pedagogiske tilbudet i barnehagen i år som i fjor.

Hos oss møter rektor opp på ansvarsgruppemøtene. Siden det nå er et halvt år igjen til skolestart, skal møtene intensiveres. Nytt møte er i januar. Ett punkt har jeg notert meg med store bokstaver etter temamøtet: Overføring av kompetanse fra barnehagen til skolen.

Lettere inkludering på nærskolen!

Bystyret har vedtatt at spesialundervisningen ved nærskolen skal bli lettere. Likevel er vi redd for at økningen i spesialklasser og spesialskoler vil fortsette.

I mai i år behandlet byrådet samordning og styrking av spesialundervisningen i grunnskolen i Oslo. Bystyret vedtok at det skal innføres en særskilt elevpris for elever ved bostedsskolen med omfattende behov for spesialundervisning knyttet til diagnosene autisme, multifunksjonshemming og psykisk utviklingshemming. Byrådet ba også om å bli orientert om erfaringer med det nye regelverket etter at det har virket i ett budsjettår.

NFU Oslo fylkeslag er tilfreds med at det nå er vedtatt å styrke spesialundervisningen i Oslo. Det har i de senere år vært en økende tendens til segregering av undervisningstilbudet til elever med utviklingshemming i Oslo-skolen. Ledelsen ved nærskolene har argumentert med dårlig økonomi og kompetanse til å gi elever med utviklingshemming et godt tilrettelagt undervisningstilbud. Foreldre har dermed ført press til å søke sine barn inn til segregerte grupper, gjerne på an-

dre skoler enn nærskolen, til tross for at mye forskning viser at svært mange utvikler seg best når de er inkludert i grupper med normalt fungerende medelever.

● Hvis dere som foreldre i Oslo ønsker at deres barn skal gå på nærskolen, men møter motstand fra skolens side til tross for bystyrets vedtak, så ta kontakt med NFU Oslo fylkeslag. Vi kan da oversende slike erfaringer samlet til byrådet.

● NFU Oslo fylkeslag er bekymret for om de midlene som er bevilget til å styrke spesialundervisningen på nærskolene er tilstrekkelig til å la alle som ønsker det få et godt tilrettelagt tilbud der. Opplever foreldre at tilbudet ikke er godt nok, bes de også ta kontakt med NFU Oslo fylkeslag.

Er jeg ungdom eller har jeg Downs syndrom?

I september hadde NFU Oslo fylkeslag temamøte om ungdom med Downs syndrom. PPT-rådgiver Caroline Tidemand-Andersen holdt et engasjerende foredrag.

Våren 2010 ga Tidemand-Andersen ut en bok hun har skrevet med samme tittel som foredraget. Som foredraget er boka basert på erfaringer fra en samtalegruppe med ti ungdommer med Downs syndrom. Tidemand-Andersen har ledet denne samtalegrup-

pen siden 2001 og har dermed fått et unikt materiale.

PPT-rådgiveren er opptatt av å formidle hvordan disse ungdommene tenker og snakker, hva de er opptatt av og ikke minst hvordan vi kan få til gode samtaler med dem, samtaler som bidrar til at de utvikler seg og vokser. Det dreier seg blant annet om selvbilde, identitet, pubertet, seksualitet og å kunne sette egne grenser og si fra om egne behov.

Temakvelden foregikk på Lærings- og mestringssenteret på Aker sykehus. Det var 30 tilhørere, blant dem var foreldre, pedagoger, idretts- og fritidsledere og mennesker

Caroline Tidemand-Andersen arbeider i dag som rådgiver i PP-tjenesten i Bærum og har selv en datter med Downs syndrom. Har du lyst på boka? Den kan bestilles gjennom post@skaugeforlag.no eller i en hvilken som helst bokhandel.

med utviklingshemning. Etter foredraget var det anledning til å stille spørsmål.

Nei til endring i TT-ordningen!

Endringer i TT-ordningen svekker funksjonshemmedes reisemuligheter. Samkjøring vil redusere kvaliteten på tjenesten betraktelig. Dette er NFU Oslo fylkeslag i mot.

Oslo kommune ved helse- og velferdsetaten orienterte 20.04.2010 funksjonshemmedes organisasjoner om ny modell for TT-ordningen fra 2011. I ordningen ble det gjort rede for to viktige endringer og justeringer for de som trenger spesialbil eller er taxibrukere.

Spesialbilbrukere: «... vil dele bil med dagens drosjebrukere der dette er hensiktsmessig.»

Drosjebrukere: «... Samkjøring der dette er hensiktsmessig.»

I et notat som Byråd Sylvi Listhaug, stilet til Helse- og velferdsetaten av 29. juni 2010, heter det: Byrådet legger opp til at en skal ha økt

grad av samkjøring, altså at flere personer deler den samme spesialbil til arbeid, utdanning og annen fast kjøring, uavhengig av om de har blått eller rødt kort.

Et sentral premiss av endringene synes derfor å være omfattende grad av samkjøring.

Dersom denne nye TT-ordningen settes ut i livet, vil en slik praksis føre til at TT-brukere må kalkulere med at funksjonshemmingen blir enda mer tidkrevende og i sin ytterste konsekvens kunne føre til tap av skoleplass, arbeidsplass og dermed utstøting fra arbeidslivet og over på trygd. Etter fylkeslagets oppfatning vil også utvidet bruk av samkjøring være

et konkret eksempel på at likestilling for mennesker med funksjonsevne degraderes og at likestillingstanken mellom alle mennesker svekkes.

NFU Oslo Fylkeslag har dessuten, ved ulike anledninger, påpekt det meningsløse og ulogiske at funksjonshemmede over 67 år bare tildeles 1/3 av de TT-reiser som yngre kan benytte seg av (tilsvarer 25 tur/retur pr. år). Fylkeslaget vil hevde at det ikke er alder, men behovet som må være styrende ved tildeling av TT-reiser.

NFU Oslo fylkeslag vil følge opp denne saken fordi den har konsekvenser for funksjonshemmede i alle bydeler. Nyordningen er omfattende; derfor er det med undring vi har registrert at verken bydelene, de bydelsvise rådene for funksjonshemmede eller Det sentrale rådet i Oslo kommune har hatt saken til høring.

En avgjørende forutsetning må være at TT-ordningen praktiseres på en slik måte at hensynet til alle funksjonshemmede blir godt ivaretatt. Skal fylkeslaget spille en aktiv rolle videre, er det viktig at dere, som er medlemmer i NFU, gir oss tilbakemeldinger på hvordan denne nye TT-kjøringen virker i praksis. Et kritisk og våkent blikk blir viktig. Konstruktive tilbakemeldinger til fylkeslaget vil derfor være viktige for fylkeslagets videre engasjement i saken.

Nei institusjonsbygging i bydelene

Det blåser en institusjonsvind over hele landet. Kommune etter kommune har bygd opp store, samlokaliserte enheter eller har planer om å etablere slike boenheter. Oslo er bare en av mange slike kommuner.

NFU Oslo fylkeslag er svært kritisk til den boligpolitikk som kommer til uttrykk i bydelenes holdning i boligspørsmål som gjelder mennesker med utviklingshemning. Et sted å bo, etter frie valg av bosted og boform, er en menneskerett for alle, også for mennesker med funksjonsnedsettelse. Denne menneskeretten skal være en norm som forplikter bydelene, men gjør den det? Svaret er nei!

Hensikten? Hva var hensikten med Ansvarsreformen (HVPU-reformen) for 20 år siden? Jo, fjerne institusjonene og skape et hjem for alle utenfor institusjonene. Da ansvarsreformen ble vedtatt i 1989, bodde det i gjennomsnitt 13 personer i samlokaliserte boliger, antallet var 23 når de store sentralinstitusjonene var medregnet.

I første halvdel av 1990-tallet fulgte det med øremerkede midler fra staten som kommunene skulle benytte til boligformål for mennesker med utviklingshemning. Det var ikke uvanlig at kommunene bosatte fra 3-5 personer i samme boenhet, for øvrig helt i samsvar med statlige føringer som satte grense ved 5 personer i samlokaliserte boenheter.

Midt på 1990-tallet opphørte øremerkingen av midler, og kommunene oppfattet det slik at de nå hadde fått en økonomisk frihet til selv å vurdere hvor store summer de

ville bruke på utviklingshemmede. Det er etter den tid at etableringen av større boenheter vokste fram, i et beskjedent omfang i begynnelsen, men etter hvert i stadig større omfang og tempo.

Små enheter. Så til dagens situasjon i Oslo: Oslo fylkeslag, men også NFU sentralt, har engasjert seg i bosituasjonen for utviklingshemmede i Oslo kommune, det samme har Det sentrale rådet for funksjonshemmede i Oslo.

21. oktober 2009 behandlet bystyret sak 297: Plan for mennesker med funksjonsnedsettelse. Bystyrets vedtak: I mindre grad samlokalisere boliger for funksjonshemmede, og heller satse på tilrettelegging i etablerte boligområder.

25. august 2010: Sak 272 Presisering av bystyrevedtaket av 21.10.2009, Plan for mennesker med funksjonshemninger – byrådssak 6 av 15.01.2009. I dette bystyrevedtaket vises det til vedtaket i bystyret fra 2009, og som er gjengitt i forrige avsnitt. Hele vedtaket fra 2010 består av i alt 7 punkter. Fylkeslaget viser spesielt til punkt 3 og 4:

I punkt 3 heter det: I den grad boliger samlokaliseres med andre bør det tilstrebes enheter/små grupper som ikke er større enn 4 – maksimum 8 boliger (jfr. Husbankens veileder).

I punkt 4 er ordlyden: Det

skal være mulig å velge bolig som ikke er samlokalisert med andre funksjonshemmede/utviklingshemmede. Alternativer skal gjøres kjent for brukerne, i henhold til lovverket.

Selv om bystyret normalt ikke kan instruere bydelene om hvordan de skal behandle boligsaker for vår målgruppe, er dette likevel en epokegjørende god nyhet. Bystyrevedtaket som for øvrig var enstemmig, gir våre medlemmer gode argumenter i kontakten med bydelene i boligdrøftinger. Det er også verdt å merke seg at bydelene ikke kan motsette seg om noen vil bo for seg selv.

Bystyrets vedtak av 25. august har bakgrunn i føringer, gitt i Ansvarsreformen, tydeliggjort i bl. a. i brev fra Helse- og omsorgsdepartementet v/statsråd Bjarne Håkon Hansen (datert 24. nov. 2008): I forbindelse med gjennomføring av reformen la et samlet Storting til grunn at det ikke skulle bygges en kommunal særomsorg.

Det skulle satses på fleksible løsninger tilpasset den enkelte. Det ble understreket at boligene ikke skulle ha institusjonskarakter. Dette er fortsatt en føring fra staten. Det heter videre i brevet fra statsråden: Kommunene har ansvar både for å ha en god forvaltning av økonomi og gi nødvendige tjenester med god kvalitet. Ut fra den kunnskapen vi har, blir det ikke proporsjonalt bedre levekår, billigere løsninger eller mer forsvarlige tjenester av å bygge store enheter, for eksempel mer enn 5 boliger sammen. Videre: Ovenstående

de er og skal være retningsgivende for kommunene. Dette tilsier at dere må kunne videreføre en dialog med kommunen om utforming av tjenester og bolig til den enkelte, og at dere eventuelt nytter deres klagerett.

Bydel Sagene. Mange kjenner sikkert til at Bydel Sagene planlegger å bosette i alt 48 personer i en tidligere trygdebolig. Dette er en boliggetto

om den realiseres! Det foreligger planer om å plassere utviklingshemming, rus og psykiatri i samme boligblokk. Dette boligprosjektet er avhengig av medfinansiering fra Husbanken. Det er vanskelig å forstå om Husbanken ikke føler seg forpliktet av statlige føringer og sin egen veileder (inntil 8 samlokaliserte boenheter) Denne saken vil fylkeslaget følge opp så godt som mulig.

Inkluderingsminister Audun Lysbakken har nylig uttalt og er referert i Samfunn for alle nr. 4/2010: Han sier at utviklingshemmede har samme rett som andre til å bo hvor de vil – selv om de er mer avhengige av tjenestetilbud som er mer omfattende enn for andre. Det er utgangspunktet og selve intensjonen i lovverket. Lysbakken er også alvorlig bekymret over stadig å høre om personer med utvi-

klingshemning som tvangsflyttes, nektes å flytte dit de vil og at flere kommuner har falt tilbake til gammel institusjonstankegang og institusjonspraksis.

Demokrati? Denne boligsaken viset med all tydelighet det store spranget mellom teori og praksis; et handlingslammet forvaltningssystem som ikke makter eller vil forplikte kommuner og byde-

ler. Det er betimelig å stille spørsmålet: Er demokratiet tilpasset mennesker med utviklingshemning? Hva kan NFUs medlemmer gjøre for å gripe fatt i det store underskuddet på demokrati i vår offentlige forvaltning? Fylkeslaget kan bistå når medlemmer ikke når fram med sine ønsker og behov i boligsaker og andre saker av betydning. Ta derfor kontakt!

Om oss:

Fylkeslagets styre består av:

Harald Korsgaard
Kåre Hovden
Gro Marit Rødevand
Kari Tilmers
Anneline Nordvik
Ane Børrud
Rolf Brandhaug (vara)
Marion Risa (vara)
Olav Grimdalen jr. (vara)

Aktive lokallag:

Stovner lokallag. Leder: Aashild Korsgaard
Ullern lokallag. Leder: Wenche Øyen
Grorud lokallag. Leder: Bjørn Slette
Manglerud lokallag. Leder: Kari Hansen.

Verken før eller på årsmøtet 10.04.10 greide valgkomiteen å skaffe ny leder. Styret valgte derfor å organisere seg med et arbeidsutvalg og ulike arbeidsgrupper med forskjellige oppgaver. Arbeidsutvalget består av Harald Korsgaard, Kari Tilmers og Ane Børrud.

Arbeidsgrupper i NFU Oslo:

Arbeid: Kåre Hovden (leder), Gro Marit Rødevand, og Rolf Brandhaug.

Bolig: Harald Korsgaard (leder), Marion Risa, Olav Grimdalen jr. og Kari Tilmers.

Skole og utdanning: Gro Marit Rødevand (leder), og Anneline Nordvik.

Vi håper flere av våre medlemmer vil delta i en eller flere arbeidsgrupper. Ta kontakt med Pia Ribsskog på telefonnr: 22 39 60 50 eller e-post: oslo.fylkeslag@nfunorge.org dersom du vil/kan jobbe med oss.

Det er et stort behov for flere aktive medlemmer hos oss. Mange av styremedlemmene er allerede pensjonister eller blir det snart. Vi «oldiser» etterlyser derfor våre etterfølgere, hvis NFU fortsatt skal være aktiv på fylkes/bydelsnivå.

Kontaktinformasjon: NFU Oslo fylkeslag, Telefon: 22 39 60 51, E-post: Oslofylkeslag@nfunorge.org

Adresse: Youngstorget, 7. etasje, Pb 8954 Youngstorget, 0028 Oslo